

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 4. De privilegio affirmatiuo, communi, & singulari, fauorabili, & odioso

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

contingit, si personæ tantum concedatur, quodque vocatur privilegium personale, singulare. Nam licet hoc aliquo modo dici possit perpetuum, sicut exilium pro tota vita perpetuum dicitur: comparatione tamen facta cum privilegio alio reali perpetuo, temporale est, quia pro tempore signato, qualis est hominis vita, durat; hac enim finita, & privilegium finitur, ex cap. privilegia, de regulis iuris, in 6. & l. privilegia, l. in omnibus causis, ff. eodem. Ex parte concedentis est privilegium temporale, quando pro sola eius vita conceditur, vel pro limitato aliquo tempore. Nam licet privilegium, quia gratia est, & favor, non finitur de se morte concedentis, quando absolute conceditur, ex cap. gratum, de offic. delegat. & c. si super gratia, eodem tit. in 6. At si concedens limitaverit intentionem suam, vel solum pro tanto tempore, vel pro sua vita vim habeat, ultra illam extendi non poterit, quia non potest extendi privilegium ultra intentionem concedentis illud. Quando vero hoc censetur contingere, ex verbis ipsius privilegij desumendum est, & nos explicabimus, cum de cessatione privilegij loquemur. Ex parte vero privilegij est temporale, si concedatur sub aliqua conditione, quæ lapsu temporis finitur: nam ultra illam extendi non poterit, quia non extenditur privilegium ultra intentionem concedentis illud.

§. III.

De privilegio gratuito, & remuneratorio, conventionali, & puro.

1. Explicatur hac privilegia.
2. Quilibet ex his privilegiis potest esse reale, & personale.
3. Proponuntur aliquot objectiones.
4. Solvuntur.
5. In casu dubio, an hæc censenda sint privilegia personalia, an realia.

Tertio dividitur privilegium in gratuitum, & remuneratorium. Remuneratorium privilegium dicitur, quod alicui conceditur in præmium, & satisfactioem meritorum eius, vel suorum parentum, vel consanguineorum. Gratuitum vero, in quo non habetur respectus ad vlla merita tanquam merita. Concedens enim privilegium dupliciter se gerere potest in illius concessione. Primum pure, gratiosè, cui gratia non obstat respectus ad merita privilegiati, tanquam ad causam impellentem, & moventem ad concessionem; obstat tamen, si respiciat merita, tanquam merita, & pretium; pro quibus, & in quorum satisfactioem, & præmium intenditur privilegium concedi. Si ergo privilegium merita, ut merita non respiciat, erit privilegium gratuitum: si autem illa, ut merita spectet, & privilegij concessione velit illa remunerari, & quodammodo satisfacere, censetur privilegium remuneratorium; in hac enim explanatione omnes Doctores conveniunt.

Quarto, dividitur privilegium in conventionale, & purum. Conventionale autem privilegium, ut ex ipsis terminis constat, est, quod ex conventionne, & pacto conceditur. Non conventionale, seu purum, quod omni conventionne, & pacto caret.

Dices conventionem privilegio stare, quia quæ debentur ex conventionne, sunt debita; privilegium autem est gratia, ut diximus: gratia autem debito opponitur. Ergo.

Respondet, de ratione privilegij solum est facultas alicui concessa extra id, quod à iure habet, quæ de se gratia est: quod autem hæc facultas, & gratia concedatur ex debito, vel ex liberalitate, nihil interest ad privilegium: ut bene dixit Suarez lib. 8. de priviil. cap. 4. n. 9.

2. Sed inquires, an quolibet ex his privilegiis possit esse reale, vel personale?

Respondet & posse esse reale, & personale, quia siue pure, siue ex pacto, siue in remunerationem, siue gratiosè privilegium concedatur, potest concedi personæ, vel officio, limitato tempore, vel in perpetuum. Ergo ex se indifferens est, ut personale sit, vel reale: quare attendenda sunt verba privilegij, & materia circa quam versatur, ut inde colligatur, an privilegium reale sit, vel personale.

3. Sed obijcies, quia privilegium remuneratorium non videtur posse esse reale; contra vero privilegium conventionale non videtur esse posse personale. Ergo supradicta doctrina non subsistit: quod autem privilegium remuneratorium non possit esse reale, hoc est, ad hæredes, & successores transire, inde probatur: quia ad ipsos non transiunt merita, ob quæ privilegium est concessum. Ergo neque privilegium transire potest; privilegium enim remuneratorium debet habere merita, quæ remuneret. Ergo ubi non habet merita, quæ remuneret, privilegium remuneratorium esse non potest. Et confirmo ex l. 69. ff. de regul. iur. ubi in omnibus causis id observatur, ut ubi persona conditio locum facit beneficio, ibi deficiente ea, beneficium quoque deficiat, & ex l. 1. ff. de constit. v. Princip. ubi Visian. dicit, Quæ Princeps alicui ob merita indulsit, vel si quam

pœnam irrogavit, vel si cui sine exemplo subvenit personam non egreditur. Ergo privilegium concessum ob merita alicuius, illius personam egreditur: siquidem conditio ipsius locum fecit beneficio, ac proinde ea deficiente, beneficium deficere debet. Quod autem privilegium conventionale personale esse non possit, inde probatur, quia fundatur in pacto, & non in persona, & ratione pacti neque ab ipso concedente revocari potest. Ergo est privilegium reale, & de se perpetuum.

4. Facilis est horum solutio. Dico ergo privilegium remuneratorium non exigere actu merita, quando est, sufficit, si aliquando præcesserint; propter merita enim præterita tibi privilegium remuneratorium concedi potest; imò propter merita tuorum parentum, vel consanguineorum: illa enim merita in te remunerantur, & illud privilegium remuneratorium est, non tuorum meritorum, sed aliorum, quæ tibi applicantur.

Ad confirmationem desumptam ex regul. 69. concedo, ubi personæ conditio locum facit beneficio, taliter, quod beneficium à conditione personæ pendat in esse, & conservari, deficiente ea, beneficium quoque deficere. Quia tunc est privilegium personale, qualitatem personalem respiciens. At quia sæpè personæ conditio locum facit beneficio, quod beneficium non dependet in sui conservatione à conditione, quæ illius fuit occasio; ideo tale beneficium non semper finitur deficiente persona, sed ad successores transire potest. Ad legem illam primum concedo privilegia, quæ Princeps alicui ob merita indulsit, vel gratis donavit, personam illius cui sunt concessa, non egredi; per consequentiam, inquam, similitudinem, & exemplum, quia in regul. 74. de regulis iuris, in 6. dicitur, Quod alicui gratiosè conceditur, trahi non debet ab aliis in exemplum. Hoc tamen non obstat, quominus per identitatem possint personam egredi, & ad successores transire. Quod si rectè expendatur, non est propriè egredi personam, cui sunt privilegia concessa; siquidem à principio non fuerunt vni, & singulari personæ concessa, sed multis, scilicet omnibus ex familia, vel successoribus in dignitate. Alia verò obiectio de privilegio conventionali difficultatem non habet. Concedo ergo privilegium conventionale fundari in pacto, tanquam in occasione, & causa, ob quam est concessum: non tanquam in fundamento, cui annexatur ipsa concessio; est enim pactum occasio concessionis, non materia illius.

5. Sed ulterius inquires, quid in casu dubio censendum sit, an privilegium reale, an personale. Et quidem de privilegio conventionali regulatier censendum est reale, ex l. 2. ff. de iure immunitatis. Ratio est, quia huiusmodi privilegium rationem contractus foritur, qui regulatier ad hæredes transit, ex l. iurisgenium, §. pactorum ff. de pactis. Menochius de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 103. num. 22. Barbosa in l. quia tale, ff. de soluto matrimonio, num. 6. ad finem. De privilegio autem remuneratorio censo probabilis in casu dubio personale esse, quia merita, in quibus fundatur, personalia sunt: sic Menochius plures referens supra num. 12. Barbosa num. 6. Basil. lib. 8. cap. 18. §. 1. num. 9.

§. IV.

De privilegio affirmativo, & negatio, communi, & singulari, fauorabili, & odioso.

1. Explicatur affirmativum, & negativum, & quomodo distinguantur.
2. Privilegium commune, & singulare expenditur.
3. Fauorabile, & odiosum declaratur.

Quinto privilegium sicut & lex, & præceptum dividit solet in affirmativum, & negativum. Divisio est ratione materiae privilegij. Affirmativum privilegium vocatur, quod facultatem concedit ad aliquid efficiendum; negativum, quod concedit facultatem ad omitendum. Multipliciter autem hæc differunt. Primum d. fuerunt, quia privilegium affirmativum aliquando est contra ius commune, aliquando est præter illud, quia in actione consistit, quæ potest esse, & iuri communi adversa, vel saltem ab illo non concessa: sic privilegium concessum ingrediendi monialium monasteria, est contra ius commune, & privilegium lucrandi indulgentias, eligendi Confessorem præter ius commune. At privilegium negativum semper est contra ius certum, vel saltem dubium; quia esse non potest privilegium, nisi concedat facultatem aliis non habenti: at quilibet habet potestatem omitendi ea, ad quæ facienda nullo iure tenetur. Ergo ad hæc omitenda non datur privilegium. Dixi, contra ius certum, vel dubium, ut comprehenderem omne privilegium, tam declarativum facultatis, quàm concessivum illius, quando enim ius dubium est, & non obligat nisi ex ignorantia, & scitipulo alicuius; tunc privilegium, quod illi conceditur, non est propriè privilegium, quia non est concessio alicuius facultatis aliis non habenti, sed est declaratio facultatis incognita, quam habebat. Hinc est secunda differentia privilegij affirmativi à negatio, quia negativum semper

semper est oppositum positivo præcepto: at affirmativum non semper est oppositum præcepto, & quando ei opponitur, negativum præcepto opponitur. Alij etiam differentiam addunt, quia privilegium negativum amitti non potest per non vltim, seu omissionem; secus vero affirmativum. Quod verum habet, si non vltim intelligatur de non vltim, seu omissione legis communis, quia per talem omissionem, & non vltim legis privilegium servatur. Quomodo ergo amitti potest? At si intelligatur de non vltim, & omissione ipsius privilegij, potest sicut & affirmativum privilegium deperdi.

2. Sexto dividitur privilegium in commune, & singulare. Voco privilegium commune, quod ob finem boni communis, immediate conceditur. Singulare, quod ob bonum alicuius singularis est immediate concessum. Notanter apposui particulam *immediate*: nam omne privilegium, siue concessum communitati, siue concessum singulari personæ, semper est ob finem communis boni vltimæ, quia ad bonum commune spectat privilegia indigentibus, & demeritis concedi: sed non obinde debent dici privilegia communia, & ob finem boni communis immediate concessa, sed singulata; quia licet nullis concedantur, cuiuslibet tamen conceditur, quatenus talis est. At privilegium quod ob finem boni communis immediate conceditur, primo, & per se communitati conceditur, & inde ad singulos derivatur, non qua singuli sunt, sed qua partes sunt illius communitatis. Exemplum est manifestum in privilegio concessio clericis, ne ad tribunal sæculare trahantur, quod est concessum statui clericali primo, & inde ad quoslibet clericos derivatur, quatenus partes sunt illius status. Huius ergo privilegio communi nemo potest renuntiare, ex *cap. si diligenti, de foro comper. c. consingit, de sentent. excommu. c. l. ius publicum, ff. de pactis*, quia nemo potest renuntiare, quod sibi directe concessum non est, esto illo fruatur, bonum enim commune pendere non debet a cuiusque voluntate. Item ipse non potest renuntiare esse partem illius communitatis, cui concessum est privilegium. Ergo nec privilegio, quod illi advenit, quatenus est pars, & membrum communitatis. Privilegio autem in commodum vniuersaliusque introducto cedere quis potest, ex *cap. ad Apostolicam, de regularibus, l. si quis in conscribendo, c. de pactis*, tum quia non decet beneficium invito concedi: tum & præcipue, quia si in commodum ipsius est privilegium, ipse constituitur illius dominus, ac proinde renuntiare poterit. Limitanda tamen est hæc doctrina, nisi privilegium concessum in gratiam vnius, respiciat etiam commodum alterius, & vnum ab alio separari non possit, quia tunc ab vno tantum non poterit renuntiare, aliis posset renuntiare privilegio alterius. Quia ratione dicitur uxorem non posse renuntiare privilegio scnatuconsulti Velleiani, non se obligandi fideiussione sine consensu mariti; quia tam in fauorem uxoris, quam mariti hoc privilegium est uxori concessum. Idem est, si privilegium concessum in fauorem tui, esset etiam directe concessum in vindictam alterius; quia tunc tali privilegio renuntiare non posses, eo quod non possis intentionem legislatoris, quæ tuum consensum non respicit, impedire sic Bonacina *disp. 1. q. 3. punct. 1. num. 10. Suarez lib. 8. cap. 7. à num. 1. Salas disp. 17. sect. 2. num. 24.*

3. Septimo dividitur privilegium in fauorabile, & odiosum. Fauorabile est, quod ita fauorem continet, ut nemini incommodum afferat. Tale est privilegium audiendi Missam tempore interdictionis, vescendi lactinia, vel carnes solemnitate, & alia similia, hæc enim etiam obseruationi iuris communis opponantur; quia tamen nemini specialiter præiudicium afferunt, fauorabilia privilegia absolute dicenda sunt. Odiosum vero privilegium est contra dicitur, quod ita fauet privilegiato, ut simul alteri noccat: tale est privilegium, quo exemptus es à decimarum solutione; nocet enim illi, cui decimæ debebantur, etsi tibi prosit. Item privilegium, quo capax es habendi plura beneficia, cedit enim in præiudicium aliorum. Simile est privilegium concessum ad lites, & maxime si datur, ut procedat iudex, appellatione remota, quia hæc omnia etsi tibi fauant, aliis damnosa sunt, sic Panormita, in *cap. quia, de privileg. c. olim, de verb. signific. Bald. in l. 1. ff. de constit. Princip. Tiraquell. de retroque retrahit, in præf. num. 62. Azor. lib. 5. cap. 23. q. 2. Bonacina disp. 1. quest. 3. punct. 1. num. 21. Suarez lib. 8. cap. 6. num. 5.*

§. V.

De privilegio scripto, & non scripto pro foro conscientie, & externo.

1. Quid sit privilegium scriptum, & an transumptio fides habenda sit: quid non scriptum.
2. Consuetudine comparari potest privilegium.
3. Proponitur quedam obiectio, & soluitur.
4. Explicatur privilegium pro foro conscientie, & pro foro externo.

5. An privilegium pro foro conscientie intelligatur pro foro sacramentali approbatur non intelligi.

6. Imò neque concessum pro foro penitentia importat necessarium forum sacramentale, quicquid contra sententias Sanchez & alij.

1. Octavo dividitur privilegium in scriptum, & non scriptum. Scriptum privilegium est, quod per scripturam conceditur. Debet autem scriptum esse authenticum, & obligatum Principis sigillo, ut fidem saltem in foro externo faciat. Si autem velis transumptum aliquid deducere, debes citare patrem, cuius interest, aliis nullam fidem facit transumptum, sic deductum ex originali.

At si privilegium nulli specialiter opponitur, debes edicto generali vocare; si aliquis forte est, cui interest tale privilegium ut compareat ad contradicendum, sic Couar. *q. practica, cap. 2. circa finem*. Baptista de Salas in *sum. verbo privilegium fol. 199. col. 1. Emanuel Rodrig. q. regul. q. 8. av. 16. & probant omnes, ex cap. Albericus, de testibus*. Verum post Clementem V. ferè semper in omnibus privilegijs specialiter religionibus concessis, apponitur Pontificis clausulam, ut transumptis, etiam impressis habeatur integra fides, modò sint manu Notarij publici subscripta, & sigillo personæ in dignitate constitutæ munita, ut videri potest in omnibus bullis. Imò Iulius 11. ut refert Emanuel Rodrig. *rom. 1. regul. q. quest. 8. art. 16.* vnum sufficere concessis, vel transumptum obligari manu Notarij publici, vel sigillo personæ in dignitate constitutæ quod privilegium non censetur reuocatum, ait Eman. etiam Pontifices subsequentes vtrumque ad fidem expolent, subintelligunt enim, nisi aliud sit specialiter concessum. Privilegium non scriptum est, quod verbis tenetur à Principe esse concessum, vel consuetudine est introductum. Supponimus modò ex dicendis in puncto seq. scripturam non esse de substantia privilegij, sed consensum Principis, quomodoamque manifestum, sufficere.

2. Difficultas autem est, an huiusmodi consensus in consuetudine inueniatur, ac proinde privilegium consuetudine comparari possit?

Respondeo cum communi omnia sententia posse, sic glossa in *cap. super quibusdam*. *Præterea, verbo non extat, de verb. signific. c. in cap. noui, de iudicis, verbo consuetudinem, c. in c. conquisitus, q. 3. Innocent. cap. consuetus, de rescriptis. Suar. lib. 8. cap. 7. à n. 5. Bonacina disp. 1. q. 9. punct. 1. n. 1. Salas disp. 17. sect. 2. n. 22.* Ratio est, quia consuetudo legalis vim habet abrogandi legem in totum: vel in parte, si de communitate procedat, sed talis abrogatio verè privilegium est. Si autem consuetudo non sit ab aliqua communitate, quæ legem introducere possit, sed ab aliqua familia, vel singulari personæ tunc idem est, ac præscriptio: præscriptio autem acquiritur varia iura, & facultates, & iurisdictiones, ut constat ex *cap. cum contingat, de foro comperenti*, ubi id notat glossa, & Panormita. Felin. *cap. auditis, n. 17. de præscriptione*. *c. cap. super quaestio, §. si verò, de officio delegati, n. 17.* Callanovus in *consuetudinibus Burgundie rub. 1. §. 6. verbo du prince, n. 1.* Hæc autem reputari debent, & verè privilegia sunt. Consensus autem Principis ad huiusmodi consuetudinem legalem, vel præscriptionem subsequens non requiritur. Sufficit enim datus in *l. de quibus, ff. de legib. c. cap. ult. de consuetud. vel loquendo de consuetudine diximus*. Quocirca omnes conditiones, quæ ad consuetudinem legalem, vel præscriptionem requiruntur, ex omnes requiruntur ad hoc privilegium, siquidem media consuetudine legali, vel præscriptione debet introduci. Cum autem ad consuetudinem legalem, & ad præscriptionem diuersæ conditiones requirantur, ut constat ex supra dictis de consuetudine, ad consuetudinem legalem diximus sufficere decennium, ad præscriptionem non semper, sed pro qualitate rei præscribendæ. Ad consuetudinem introducendam non expulsiatur bona fides, secus ad præscriptionem. Diuersæ etiam conditiones requiruntur ad privilegium consuetudine legali, vel præscriptione comparatum.

3. Sed obijciat quæ ex hac doctrina, quoties reuocatur alicui privilegia, reuocari ea, quæ consuetudine, & præscriptione comparantur; siquidem verè, & proprie privilegia sunt. Consequens autem communiter non admittitur. Ergo non sunt verè privilegia.

Respondeo negando sequelam, & ad probationem dico, etsi iura, & facultates consuetudine, vel præscriptione comparantur verè, & proprie privilegia sunt, quia tamen nomen privilegij pro privilegio specialiter à Principe concessio sumitur communiter: ea de causa in materia odiosa, qualis est reuocatio, non debent venire intelligenda, quæ consuetudine, vel præscriptione comparata sunt, sic docuit Salas *disp. 17. sect. 2. n. 2.* Bonacina *disp. 1. quest. 3. punct. 1. n. 3.* Suarez *lib. 8. cap. 7. à num. 10. c. præcipue num. 35.* Et fauent omnes illi, qui dicunt, privilegium hoc esse præsumptum, seu factum fictione iuris, quos refert Suarez *si præ num. 6.* Verum si sermo sit de augmento, & extensione aliqua fauorabili, optime possunt consuetudine, & præscriptiones sub nomine privilegij comprehendendi, quia